

Aleksander Łaszek, Sonja Wap
Komunikat nr 11 z 11 maja 2012

„Przecież jeżeli kasjerka w Tesco oszczędza na swoją emeryturę w systemie powszechnym, to dlaczego nie ma policjant albo wojskowy?” - powiedział Minister Finansów Jacek Rostowski na antenie radia RMF FM 24.04.br. FOR popiera włączenie funkcjonariuszy¹ rozpoczynających służbę do powszechnego systemu emerytalnego. Pomimo proponowanych przez rząd zmian w emeryturach mundurowych, warunki na jakich funkcjonariusze będą przechodzić na emeryturę, będą rażąco uprzywilejowane w porównaniu do osób ubezpieczonych w ZUS, a w efekcie będą wciąż nadmiernie obciążać podatników.

• Opis przypadku

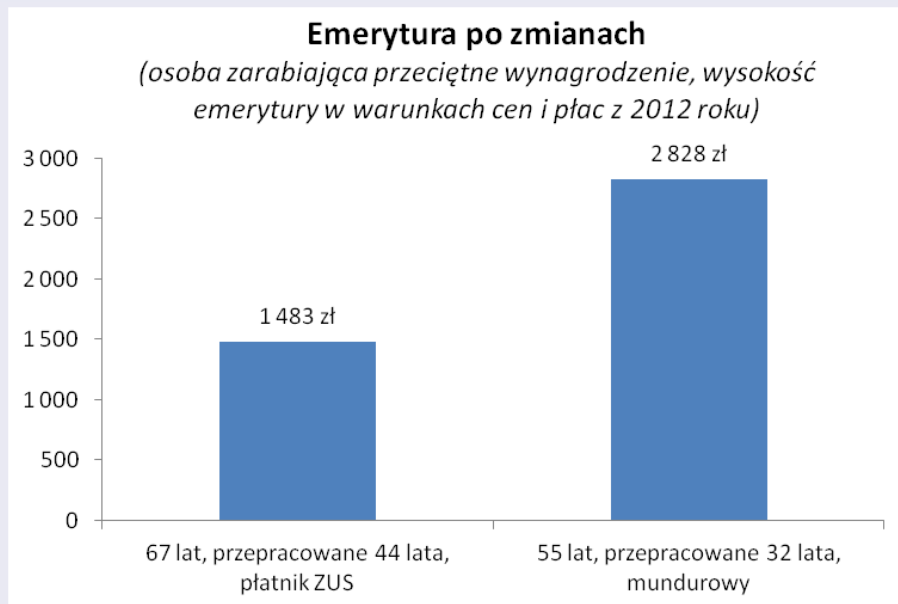
Obecnie żołnierze, policjanci oraz funkcjonariusze innych służb mundurowych pozostają poza powszechnym systemem emerytalnym. Emerytura przysługuje im już po 15 latach służby i wynosi 40% ostatniego wynagrodzenia. Za każdy dodatkowy rok służby ich emerytura rośnie o 2,6%, jednak nie może przekroczyć 75% pensji. Mundurowi nie opłacają składek emerytalnych ani rentowych, ich świadczenia są w pełni finansowane wprost z budżetu państwa. W 2011 roku na świadczenia MON planowało wydać na renty i emerytury 5,6 mld zł, a MSWiA (obecnie MSW) kolejne 6,6 mld zł. Pomimo znacznie krótszego okresu pracy niż w przypadku osób ubezpieczonych w ZUS, emerytury mundurowe wynoszą obecnie średnio ok. 2,8 tys. zł i są o ok. 1 tys. zł wyższe od przeciętnych emerytur wypłacanych przez ZUS.

Według rządowego projektu emerytura będzie przysługiwała funkcjonariuszom, którzy ukończyli 55. rok życia i mają za sobą minimum 25 lat służby. Świadczenie wyniesie 60% podstawy wymiaru i będzie rosła o 3% za każdy dodatkowy rok służby, nie więcej jednak niż do 75% podstawy wymiaru. Rządowy projekt ustawy wprowadza pozytywne zmiany, jednak są one niewystarczające. Emerytury mundurowych nadal będą znacząco wyższe niż emerytury ubezpieczonych w ZUS, a koszt ich wypłaty nadmiernie obciążą podatników.

• Ocena eksperta FOR

Skala przywilejów emerytalnych funkcjonariuszy służb mundurowych jest najlepiej widoczna, gdy porówna się dwie hipotetyczne osoby o takich samych zarobkach, z których jedna jest ubezpieczona w ZUS, a druga w systemie emerytalnym służb mundurowych. Przyjmijmy, że obie osoby wchodzi na rynek pracy w 2012 roku w wieku 23 lat i przez cały okres aktywności zawodowej zarabiają przeciętne wynagrodzenie (w rzeczywistości średnie zarobki funkcjonariuszy netto są wyższe od średniej w sektorze przedsiębiorstw). Zgodnie z projektem rządowym, funkcjonariusz nabyte prawa do emerytury w wieku 55 lat w 2044 roku, po 32 latach służby (wymagane jest minimum 25 lat służby). Jego rówieśnik ubezpieczony w ZUS będzie mógł przejść na emeryturę dopiero 12 lat później, w 2056 roku. Przyjmując scenariusz makroekonomiczny Komisji Europejskiej na najbliższe 50 lat oraz zakładając, że średnia długość trwania życia w tym czasie wydłuży się o 4 lata (konserwatywne założenie), można oszacować wysokość emerytur obu osób. W przypadku funkcjonariusza emerytura będzie stanowiła 75% jego ostatniej pensji, a zarabiająca tyle samo i pracująca o 12 lat dłużej osoba ubezpieczona w ZUS otrzyma emeryturę będącą równoważnością tylko ok. 39% ostatniej pensji. Przy obecnym przeciętnym wynagrodzeniu oznacza to ponad 2,8 tys. zł emerytury dla funkcjonariuszy służb mundurowych wobec niecałych 1,5 tys. zł dla osoby ubezpieczonej w ZUS.

¹ Projekt ustawy dotyczy: funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz żołnierzy zawodowych.

Powyższe szacunki bazują na upraszczającym założeniu otrzymywania średniej pensji przez cały okres pracy zawodowej. W rzeczywistości zarobki w początkowym okresie kariery są zazwyczaj relatywnie niskie i dopiero z czasem zaczynają wzrastać. Działa to na korzyść funkcjonariuszy, których emerytura ma być wyznaczana w oparciu o zarobki z wybranych 10 lat (w praktyce: z ostatnich lat służby, kiedy zarobki są najwyższe). W systemie powszechnym wysokość emerytury zależy od sumy opłacanych składek, które wprost zależą od wysokości zarobków z całego okresu pracy zawodowej.

Przy wyliczaniu wysokości emerytur w ZUS (zgromadzony kapitał podzielony przez dalszą długość trwania życia), będzie uwzględniana rosnąca oczekiwana długość życia. Wraz z jej wzrostem i w konsekwencji dłuższym okresem pobierania emerytury, wysokość świadczeń – przy utrzymaniu dotychczasowej długości pracy zawodowej - będzie malała. Wysokość emerytur mundurowych w żaden sposób nie jest powiązana z czasem ich pobierania, co powoduje, że wraz z rosnącą długością życia różnica między emeryturami mundurowymi a tymi z ZUS będzie rosła.

Emerytury służb mundurowych to także istotne obciążenie dla budżetu i podatników. Pomijając wzrost płac i zakładając, że funkcjonariusz przez 32 lata zarabia brutto przeciętne wynagrodzenie (3770 zł), budżet nie płacąc za niego składek do ZUS oszczędza prawie 300 tys. zł (przyjmując, że całość składek wzięły na siebie pracodawca). Gdyby był on ubezpieczony w ZUS, wypłata emerytury do końca życia kosztowałaby również ok. 300 tys. zł. Ze względu jednak na znacznie wyższy poziom emerytury mundurowej, suma wypłat przekroczy 800 tys. zł. Można więc powiedzieć, że przechodząc na emeryturę funkcjonariusz otrzymuje na koszt podatnika bonus o wartości 500 tys. zł. W uproszczeniu, cywil będzie pobierał emeryturę wynoszącą ok. 1,5 tys. zł przez 20 lat, podczas gdy emerytowany funkcjonariusz będzie pobierał prawie dwukrotnie wyższą emeryturę (ponad 2,8 tys. zł) przez prawie 30 lat.

Bibliografia

1. Projekt ustawy <http://orka.sejm.gov.pl/Druki7ka.nsf/0/77B1DD152A7621C9C12579E60068CCD1/%24File/330.pdf>
2. Emerytury służb mundurowych – prezentacja Rady Gospodarczej <http://www.premier.gov.pl/download/30/07/438ba24a59161dc52799aa484da548a9fea6.pdf>

Kontakt do autora:

Aleksander Łaszek
e-mail: aleksander.laszek@for.org.pl
tel. 695 286 386

Forum Obywatelskiego Rozwoju

Al. J. Ch. Szucha 2/4 lok. 20, 00-582 Warszawa
tel. +48 22 628 85 11, fax +48 22 213 37 85
e-mail: info@for.org.pl
www.for.org.pl